Autoriteit
Consument & Markt

Openbaar

Besluit

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
www.acm.nl
070 722 20 00

Ons kenmerk : ACM/UIT/558286
Zaaknummer : ACM/21/049603
Datum : 18 juni 2021

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de Gaswet op de aanvraag tot geschilbeslechting van verzoeker, over het door Liander in rekening gebrachte tarief voor het verwijderen van verzoeker zijn gasaansluiting.

1. Verloop van de procedure

1. Op 29 december 2020 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een aanvraag tot geschilbeslechting als bedoeld in artikel 19 van de Gaswet ontvangen van de heer [vertrouwelijk] (hierna: verzoeker). Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander).

2. De ACM heeft Liander gevraagd om een schriftelijke zienswijze op de aanvraag. Liander heeft een zienswijze ingediend.

3. Op 28 april 2021 heeft een digitale hoorzitting plaatsgevonden. Op 11 mei 2021 heeft de ACM het verslag hiervan aan partijen gezonden.

2. Het geschil

4. Liander heeft de gasaansluiting van verzoeker verwijderd. Hiervoor heeft Liander een factuur gestuurd ter hoogte van € 722,72 aan verzoeker. In geschil is of Liander op grond van de Gaswet het tarief zoals opgenomen in deze factuur bij verzoeker in rekening mag brengen.

3. Feiten

5. Op grond van de door partijen geleverde stukken en wat op de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de ACM de volgende feiten en omstandigheden vast.

6. Verzoeker heeft in maart 2019 zijn leveringsovereenkomst met zijn gasleverancier opgezegd en daarmee de gasleverancier gemachtigd om de aansluit- en transportovereenkomst (hierna: ATO) met Liander op te zeggen. Verzoeker heeft niet expliciet om verwijdering van zijn aansluiting verzocht.

7. Tussen maart 2019 en augustus 2020 heeft Liander meerdere malen contact opgenomen met verzoeker over het verwijderen van de gasaansluiting en de kosten hiervoor.

8. In augustus 2020 heeft een medewerker van Liander telefonisch kosteloze verwijdering van verzoeker zijn gasaansluiting aangeboden. Op 10 augustus 2020 ontving verzoeker een e-mail van Liander met als onderwerp ‘opdrachtbevestiging’. Als bijlage bij deze e-mail zat een document getiteld ‘bevestiging werkzaamheden’ waarin de factuur voor het verwijderen van de gasaansluiting was opgenomen. Het tarief was vastgesteld op € 0,- voor ‘verwijderen gasaansluiting laagbouw G4 6m3’.

9. In september 2020 heeft Liander de gasaansluiting van verzoeker verwijderd.

10. Op 18 december 2020 verstuurt Liander een eindafrekening naar verzoeker ter hoogte van € 722,72 voor het verwijderen van de gasaansluiting.

4. Wettelijk kader

11. Het wettelijk kader staat in de bijlage bij dit besluit.

5. Standpunten van partijen

5.1. Verzoeker

12. Verzoeker heeft – kort samengevat – in de stukken en op de hoorzitting het volgende naar voren gebracht.

13. Verzoeker stelt dat Liander in strijd met artikel verzoeker stelt dat met het opzeggen van zijn leverancierscontract hij zijn ATO en de bijhorende algemene voorwaarden heeft beëindigd.

14. Volgens verzoeker heeft Liander – anderhalf jaar na het opzeggen van zijn ATO – zowel telefonisch als via de e-mail kosteloze verwijdering van zijn gasaansluiting toegezegd. Verzoeker nam aan dat deze toezegging te maken had met de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland van 4 augustus 2020.[1] In deze zaak stelt de rechter, volgens verzoeker, dat de netbeheerder geen grondslag heeft om een rekening te sturen voor het verwijderen van de gasaansluiting indien hierom niet is verzocht. Volgens verzoeker is zijn situatie vergelijkbaar met de situatie van de consument in deze uitspraak. Hierom vond verzoeker het logisch dat Liander een kosteloze verwijdering aanbood en ging hij hiermee akkoord.

15. Liander heeft de gasaansluiting vervolgens in september 2020 verwijderd. Volgens verzoeker vallen deze werkzaamheden onder de reikwijdte van artikel 10, eerste lid, van de Gaswet.

16. Volgens verzoeker kunnen de werkzaamheden – die niet door hem geïnitieerd zijn – niet bij hem in rekening worden gebracht. Hij stelt nooit een opdracht te hebben gegeven tot verwijdering van zijn gasaansluiting. Wat hem betreft had de aansluiting ook niet verwijderd hoeven te worden. Verzoeker is slechts akkoord gegaan met de verwijdering omdat Liander de aansluiting wilde verwijderen op basis van haar wettelijke taak om een veilig net te waarborgen. Het opzeggen van de ATO valt volgens verzoeker niet aan te merken als een impliciet verwijderverzoek. De Tarievencode gas (hierna: TCG) is, volgens verzoeker, geen algemeen verbindend voorschrift en kan niet zelfstandig een betalingsverplichting voor een voormalig aangeslotene scheppen. Liander heeft daarom ten onrechte en in strijd met de Gaswet de kosten voor het verwijderen van de aansluiting bij hem in rekening gebracht, aldus verzoeker

17. Volgens verzoeker heeft Liander enkel de verwijderingskosten in rekening gebracht omdat ze wordt beschuldigd van het schenden van het non-discriminatiebeginsel door de buurgenoot van verzoeker, die wel moest betalen voor het verwijderen van zijn gasaansluiting.[2] Verzoeker vindt dat hij moet kunnen vertrouwen op de met Liander gemaakte afspraken. Volgens verzoeker kunnen administratieve fouten aan de kant van Liander niet leiden tot een geldig beroep op dwaling. Hier voert verzoeker bij aan dat de TCG geen dwingend recht bevat, Liander mag volgens verzoeker dus afwijken van de bepalingen uit de TCG. Verder betoogt verzoeker dat de algemene voorwaarden

[1] Rb. Noord-Nederland 4 augustus 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:2734.
[2] Non-discriminatiebeginsel zoals vastgelegd in artikel 10, vierde lid, van de Gaswet.

hem niet goed zijn verstrekt, hierom kan Liander zich niet beroepen op bepalingen uit de algemene voorwaarden.

18. Tot slot stelt verzoeker dat het wettelijk kader dat gold in september 2020 van toepassing is op dit geschil, omdat Liander de verwijderingswerkzaamheden in september 2020 heeft verricht. Liander kan zich volgens verzoeker niet beroepen op het wettelijk kader dat gold ten tijde van het opzeggen van de ATO waarbij toen nog niet in de wet was opgenomen dat voor het verwijderen van een gasaansluiting een verzoek is vereist. Volgens verzoeker is er namelijk pas een geschil ontstaan op het moment dat de aansluiting werd verwijderd.

5.2. Liander

19. Liander heeft – kort samengevat – in de stukken en op de hoorzitting het volgende naar voren gebracht

20. Liander betoogt dat zij na beëindiging van de ATO op grond van artikel 10, eerste lid, van de Gaswet verplicht is om een inactieve gasaansluiting te verwijderen vanuit veiligheidsperspectief. Dat het laten liggen van inactieve gasaansluitingen onveilig is, volgt volgens Liander uit onderzoek van Kiwa, DNV GL, en SodM.[3] Volgens Liander onderschrijft ook de Minister van Economische Zaken en Klimaat haar verwijderingsbeleid.[4] Verder zou Liander ook geen gasleiding mogen laten liggen, omdat deze zou kwalificeren als bedrijfsafval in de zin van de Wet milieubeheer.

21. Vervolgens betoogt Liander dat de algemene voorwaarden bij de ATO – die volgens haar correct ter hand zijn gesteld – en de TCG zelfstandig en in samenhang een grondslag geven voor het in rekening brengen van de verwijderkosten.[5] Het wettelijk kader zoals deze gold bij het opzeggen van de ATO is volgens Liander van toepassing op dit geschil. Het opzeggen van de ATO heeft volgens Liander namelijk tot direct gevolg dat de gasaansluiting wordt verwijderd.

22. De TCG is volgens Liander een algemeen verbindend voorschrift – gebaseerd op artikel 12a en 12f van de Gaswet – die zowel burgers als netbeheerders bindt.[6] Volgens Liander bepaalt artikel 2.5.1.12 (oud), nu artikel 2.9, tweede lid, van de TCG uitdrukkelijk dat de netbeheerder de verwijderkosten op basis van voorcalculatorische projectkosten in rekening brengt bij de voormalig aangeslotene. Een vergoeding voor het verwijderen van gasaansluitingen is dus onderdeel van het gesloten stelsel van tarieven binnen de Gaswet, aldus Liander. Dit is volgens Liander ook in lijn met de visie van de wetgever, aangezien de wetgever heeft aangegeven dat het verwijderen van een aansluiting onder de aansluitdienst valt.[7]

23. Dat artikel 10, zesde lid, onderdeel d, van de Gaswet spreekt over verwijderen “indien de afnemer hierom verzoekt”, maakt het voorgaande volgens Liander niet anders. Liander geeft aan dat verzoeker weliswaar niet expliciet om verwijdering heeft verzocht, maar dat het opzeggen van de ATO wel zo moet worden gezien. De noodzaak tot verwijdering is, volgens Liander, namelijk direct het gevolg van het initiatief van de afnemer om niet langer gebruik te maken van de gasvoorziening door de

[3] Kiwa 21 september 2018, Alternatieven voor het verwijderen van de gasaansluiting, SodM 25 oktober 2019, Advies van SodM over motie Yesilgöz-Zegerius met betrekking tot aansluitleidingen, kenmerk 19253315.
[4] Brief Minister van Economische Zaken en Klimaat 12 november 2019, Verzegeling bij langdurige afsluiting van de gasvoorziening, kenmerk 19254871.
[5] Liander verwijst hierbij naar het tussenvonnis van de rechtbank Noord-Nederland van 17 december 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:5858 en de uitspraak van de Geschillencommissie Energie van 3 maart 2020 (zaaknummer: 124335).
[6] Liander verwijst hierbij naar het tussenvonnis van de rechtbank Noord-Nederland van 17 december 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:5858 , r.o 2.9.
[7] Liander verwijst hierbij naar Staatscourant 2020, nr. 33849 (23 juni 2020).

leveringsovereenkomst en ATO te beëindigen. Een expliciet verzoek is naar Liander haar mening dus niet nodig. De gedachte dat de wet alleen zou voorzien in de mogelijkheid om verwijderkosten in rekening te brengen indien de afnemer expliciet om verwijdering verzoekt, miskent volgens Liander het systeem van de Gaswet en de TCG. Liander ziet ondersteuning van haar uitleg in het kostenveroorzakingsbeginsel. Als Liander de kosten niet in rekening mag brengen moeten deze volgens haar gesocialiseerd worden. Dit vindt Liander fundamenteel onjuist en onwenselijk.

24. Liander stelt dat de ACM niet bevoegd is te oordelen over het bestaan van civiele overeenkomsten, waarop verzoeker volgens Liander een beroep doet.[8] Hiernaast bestrijdt Liander het standpunt van verzoeker dat zij overeengekomen zouden zijn dat het verwijderen van de aansluiting kosteloos zou plaatsvinden. Volgens Liander had het voor verzoeker, gezien eerder contact over de kosten voor het verwijderen van de gasaansluiting, duidelijk moeten zijn dat het een foutieve mondelinge mededeling en een foutieve € 0,- factuur betrof. Liander stelt dat zij op basis van de TCG de verwijderingskosten in rekening moet brengen. Ook vanwege het non-discriminatiebeginsel kan Liander geen uitzondering maken voor verzoeker.

6. Beoordeling van het geschil

6.1. Bevoegdheid ACM

25. De ACM merkt allereerst op dat zij bevoegd is te oordelen over de klacht van verzoeker tegen Liander voor zover de klacht ziet op de vraag of Liander in strijd heeft gehandeld met de Gaswet. Verzoeker heeft namelijk een geschil met Liander over de mogelijkheid om een tarief in rekening te brengen op basis van de Gaswet. Voor zover de klacht ziet op afspraken die onderling zijn gemaakt, de ATO of de algemene voorwaarden is de ACM niet bevoegd hierover te oordelen gelet op artikel 19, eerste lid, van de Gaswet.

26. De ACM merkt verder op dat het wettelijk kader dat gold op de datum van de factuur waarmee Liander een tarief (€ 722,22) in rekening brengt bij verzoeker voor het verwijderen van de gasaansluiting (18 december 2020) van toepassing is op dit geschil. Op dat moment ontstond in dit specifieke geval namelijk de klacht van verzoeker dat Liander door het bij hem in rekening brengen van de verwijderingskosten in strijd handelt met de Gaswet. Dit betekent dat artikel 10, zesde lid en onderdeel d, van de Gaswet en artikel 2.9, tweede lid, van de TCG, zoals opgenomen in het wettelijk kader bij dit besluit, van toepassing zijn op dit geschil.

6.2. In rekening brengen tarief verwijderen gasaansluiting

27. In deze zaak staat de vraag centraal of Liander een het door haar gestuurde tarief bij verzoeker in rekening mocht brengen voor het verwijderen van zijn gasaansluiting.

28. De ACM is van oordeel dat Liander de kosten voor het verwijderen van de gasaansluiting niet bij verzoeker in rekening mocht brengen. Een wettelijke grondslag voor het in rekening brengen van dit tarief bij verzoeker ontbreekt namelijk. Liander heeft dan ook in strijd met de Gaswet gehandeld. De ACM licht dit hieronder toe.

[8] Liander verwijst hierbij naar de volgende uitspraak: CBb 18 april 2014, ECLI:NL:CBB:2014:149.

29. Een netbeheerder mag alleen een tarief in rekening brengen indien op basis van de Gaswet een tarief is vastgesteld. Het systeem van tarieven onder de Gaswet is namelijk een 'gesloten stelsel'. De tarieven en voorwaarden zijn gereguleerd, omdat de netbeheerder monopolist is en als zodanig geen prijs- of kwaliteitsprikkels uit de markt krijgt.

30. De Gaswet bepaalt dat de tarieven voor de diensten, ter uitvoering van de taken genoemd in artikel 10 van de Gaswet, worden vastgesteld overeenkomstig de artikelen 81 tot en met 81c.[9] Het tarief dat de netbeheerder in rekening brengt voor de taken genoemd in artikel 10 dient te worden vastgesteld overeenkomstig de tariefstructuren die op grond van artikel 12a en 12b van de Gaswet door de ACM zijn vastgesteld.[10] Deze tariefstructuren zijn door de ACM vastgelegd in de TCG. Hierin worden de elementen en wijze van berekening van de tarieven uitputtend geregeld. De TCG is een algemeen verbindend voorschrift.[11]

31. De gevallen waarvoor de Gaswet een grondslag biedt om een tarief in rekening te brengen, kunnen niet worden verruimd in de lagere regelgeving. Op grond van artikel 10, zesde lid, onderdeel d, van de Gaswet heeft de netbeheerder tot taak om een gasaansluiting te verwijderen indien daarom is verzocht. Op basis van artikel 12a, aanhef en onderdeel c, van de Gaswet is hiervoor een tarief vastgesteld. De wijze van berekening van dit tarief staat in artikel 2.9, tweede lid, van de TCG. Op basis van dit artikel uit de TCG kan niet een tarief in rekening worden gebracht voor het verwijderen van gasaansluitingen zonder verzoek van de afnemer daartoe. Artikel 10, zesde lid, onderdeel van de Gaswet biedt namelijk slechts een grondslag voor het in rekening brengen van een tarief voor het verwijderen van een gasaansluiting indien daarom is verzocht. Artikel 2.9, tweede lid, van de TCG kan de mogelijkheden om een tarief voor verwijderen in rekening te brengen niet verruimen ten opzichte hetgeen in de wet staat. Een expliciet verzoek tot verwijdering blijft dan ook noodzakelijk om het tarief uit artikel 2.9, tweede lid, TCG in rekening te kunnen brengen.

32. Vast staat dat verzoeker Liander niet heeft verzocht zijn gasaansluiting te verwijderen. Volgens de ACM is, anders dan Liander stelt, het opzeggen van een ATO geen verzoek tot verwijdering van de gasaansluiting. Dit betekent dat Liander bij het beëindigen van de ATO met verzoeker een tarief in rekening heeft gebracht dat niet is opgenomen in het gesloten stelsel. Het argument van Liander dat het non-discriminatiebeginsel in de weg staat aan het niet in rekening brengen van de verwijderingskosten, leidt niet tot een ander oordeel. Er is namelijk geen wettelijke grondslag om de kosten in rekening te brengen. Tot slot leidt ook de onwenselijkheid van Liander vanuit het principe van kostenveroorzaking om het tarief niet in rekening te brengen niet tot een ander oordeel.

6.3. Conclusie

33. De ACM concludeert dat nu vaststaat dat verzoeker niet heeft verzocht om verwijdering van zijn gasaansluiting, Liander de kosten van verwijdering niet bij hem in rekening mocht brengen. Door een tarief voor verwijdering bij verzoeker in rekening te brengen heeft Liander in strijd gehandeld met de Gaswet. De klacht van verzoeker is daarom gegrond.

[9] Artikel 80 van de Gaswet.
[10] Artikel 81b, eerste lid, onderdeel b, van de Gaswet.
[11] Zie bijvoorbeeld de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 15 februari 2008, ECLI:NL:CBB:2008:BC6761, rechtsoverweging 5.1.2.

7. Dictum

34. De Autoriteit Consument en Markt:
    1. verklaart de klacht van verzoeker tegen netbeheerder Liander gegrond;
    2. stelt vast dat Liander een tarief in rekening heeft gebracht in strijd met het gesloten systeem van tariefregulering zoals volgt uit artikel 80, artikel 10, artikel 81 tot en met 81c, artikel 12a, artikel 12b van de Gaswet en artikel 2.9, tweede lid, van de TCG.

Den Haag,
Datum: 18 juni 2021

Autoriteit Consument en Markt,
Namens deze:

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl. U kunt ook digitaal beroep instellen, via www.rechtspraak.nl. Daarvoor moet u beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Bijlage - Wettelijk kader

Gaswet

Artikel 10, eerste en zesde lid, onderdeel d, bepalen:
1. Een netbeheerder, een gasopslagbedrijf of een LNG-bedrijf heeft tot taak zijn gastransportnet, onderscheidenlijk zijn gasopslaginstallatie of zijn LNG-installatie op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet of die installatie en van het transport van gas waarborgt en het milieu ontziet.
[…]
6. Een netbeheerder heeft, in aanvulling op de in het eerste, derde en vijfde lid genoemde taken, in het voor hem krachtens artikel 12b, eerste lid, onderdeel f vastgestelde gebied tevens tot taak om:
d. aansluitingen te wijzigen, ander dan het omschakelen van die aansluitingen, of verwijderen, indien de afnemer hierom verzoekt.

Artikel 12, eerste lid, bepaalt:
Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in de artikelen 12a en 12b.

Artikel 12a bepaalt:
Met inachtneming van de in artikel 12 bedoelde regels en de in artikel 6 van verordening 715/2009 bedoelde netcodes zenden de gezamenlijke netbeheerders aan de Autoriteit Consument en markt een voorstel met betrekking tot de door hen jegens netgebruikers te hanteren tariefstructuren dat de elementen en wijze van berekening beschrijft van:
a. het tarief voor transport van gas, met inbegrip van invoer, uitvoer en doorvoer van gas en de het transport ondersteunende diensten ten behoeve van netgebruikers en met inbegrip van de in artikel 10a, eerste lid, met uitzondering van onderdelen d en p, omschreven wettelijke taken,
b. de tarieven waarvoor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet uitvoering zal geven aan zijn in artikel 10a, eerste lid, onderdeel p, omschreven taak en
c. de tarieven voor meting van gas bij afnemers als bedoeld in artikel 43, eerste lid, voor het verzorgen van een aansluiting als bedoeld in artikel 10, zesde lid, of een aansluiting als bedoeld in artikel 10a, eerste lid, onderdeel d of voor het omschakelen van een aansluiting op grond van artikel 10i.

Artikel 12b bepaalt:
1. Met inachtneming van de in artikel 12 bedoelde regels en de in artikel 6 van verordening 715/2009 bedoelde netcodes zenden de gezamenlijke netbeheerders aan de Autoriteit Consument en markt een voorstel voor de door hen jegens netgebruikers te hanteren voorwaarden met betrekking tot:
a. de wijze waarop netbeheerders en netgebruikers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het in werking hebben van de gastransportnetten, het voorzien van een aansluiting op het net en het uitvoeren van transport van gas over het gastransportnet;
b. de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het meten van gegevens betreffende het transport van gas;
c. de kwaliteitscriteria waaraan netbeheerders moeten voldoen met betrekking tot hun dienstverlening;
d. de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet uitvoering geeft aan de hem op grond van artikel 10a, eerste lid, opgedragen taken, met uitzondering van de taken die door Onze Minister aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zijn opgedragen;

e. de regeling van samenwerking tussen de netbeheerders ten aanzien van de uitvoering van de taken als opgenomen in de artikelen 10 en 10a alsmede het waarborgen van het netbeheer van alle netten en het transport van gas in buitengewone omstandigheden;
f. de gebiedsindeling van de netbeheerders ten behoeve van de uitvoering van de taak, genoemd in artikel 10, zesde lid, waarbij bepaalde gebieden kunnen worden uitgezonderd indien het een gebied betreft waar een netbeheerder niet op economische voorwaarden een gastransportnet in werking kan hebben, onderhouden of ontwikkelen;
g. de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en een afnemer als bedoeld in artikel 10g, eerste lid, zich bij het omschakelen jegens elkaar gedragen.
2. In de voorwaarden bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, kunnen regels worden gesteld omtrent:
a.de eisen, met inbegrip van veiligheidseisen, waaraan het technisch ontwerp en de exploitatie van leidingen en installaties tenminste moet voldoen voor aansluiting van die leidingen en installaties op het gastransportnet van een netbeheerder en de installaties van een verwant bedrijf dat diensten levert die noodzakelijk zijn voor uitvoering van het transport van gas;
b.toedeling van de transportcapaciteit, de bepaling van de omvang van de capaciteit voor het transport van gas over interconnectoren en interconnectiepunten, het toewijzen van de beschikbare capaciteit daarop en de wijze van toewijzen van capaciteit op interconnectoren en interconnectiepunten die een netgebruiker niet gebruikt, welke wijze kan inhouden het veilen of het op een andere marktconforme methode toewijzen van die capaciteit;
c.de door een netbeheerder aan te houden reservecapaciteit beschikbaar voor transport van gas.
2a.In de voorwaarden bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, wordt in ieder geval vastgelegd dat:
a.het transport van gas door het landelijk gastransportnet plaats vindt op basis van een systematiek uitgaande van entry- en exitpunten, waarbij de capaciteit op de entry- en exitpunten door afnemers met een aansluiting op het landelijke gastransportnet en netgebruikers afzonderlijk kan worden gecontracteerd;
b.de entry- en exitpunten door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet worden vastgesteld op grond van objectieve, transparante en niet-discriminerende voorwaarden en met inachtneming van de belangen van netgebruikers;
c.de vastgestelde exitpunten worden door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op een voor netgebruikers geschikte wijze gepubliceerd;
d.de capaciteit op een exitpunt bij voorrang kan worden gecontracteerd door een afnemer die een aansluiting op het landelijke gastransportnet heeft die is gekoppeld aan het desbetreffende exitpunt.
3.In de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, worden in ieder geval regels gesteld omtrent:
a.de technische specificaties waaraan de netbeheerder tenminste moet voldoen;
b.het binnen een redelijke termijn verhelpen van storingen in het transport van gas
c.de klantenservice
d.het voorzien in compensatie bij ernstige storingen;
e.de betalingsvoorwaarden, die in elk geval inhouden dat een vordering tot betaling van een schuld van een afnemer ter zake van geleverde diensten als bedoeld in artikel 12a wordt gedaan binnen twee jaren nadat de vordering opeisbaar is geworden en dat bij gebreke daarvan de vordering vervalt. Een vordering vervalt niet binnen twee jaren, indien het uitblijven van bedoelde vordering, een onjuiste vordering daaronder begrepen, het rechtstreekse gevolg is van een daartoe gerichte opzettelijke gedraging van de afnemer.
4.In de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a en d, worden in ieder geval regels gesteld met betrekking tot:
a.de programmaverantwoordelijkheid;
b.de programma's, bedoeld in artikel 17b, eerste en tweede lid;
c.de omgang met afwijkingen van de programma's;
d.de voorwaarden waaronder de programmaverantwoordelijkheid kan worden overgedragen;

e.de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een ernstige verstoring van het evenwicht van het door hem beheerde gastransportnet voorkomt of herstelt.
5.In de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, worden regels gesteld omtrent de technische eisen waaraan een aansluiting van een gesloten distributiesysteem moet voldoen.

Artikel 12f bepaalt:
1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tariefstructuren en de voorwaarden vast met inachtneming van:
a. het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als bedoeld in artikel 12a, 12b of 12c en de resultaten van het overleg, bedoeld in artikel 12d;
b. het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening;
c. het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt;
d. het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van netgebruikers;
e. het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders, en
f. het belang van het op objectieve, transparante en niet-discriminatoire wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en op een wijze die de kosten weerspiegelt;
g. de in artikel 12 bedoelde regels;
h. verordening 715/2009;
i. de richtlijn.
2.De Autoriteit Consument en Markt stelt de voorwaarden niet vast dan nadat zij zich ervan vergewist heeft dat de voorwaarden de interoperabiliteit van de netten garanderen en objectief, evenredig en niet-discriminatoir zijn, alsmede voor zover dat op grond van de notificatierichtlijn noodzakelijk is, aan de Europese Commissie in ontwerp zijn meegedeeld en de van toepassing zijnde termijnen, bedoeld in artikel 6 van Richtlijn (EU) nr. 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatie-procedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (codificatie) (PbEU 2015, L 241) zijn verstreken.
3.Indien een voorstel als bedoeld in artikel 12a, 12b of 12c naar het oordeel van de Autoriteit Consument en Markt in strijd is met het belang, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, c, d, e of f, met de regels, bedoeld in het eerste lid, onderdelen g, h en i, of met de eisen, bedoeld in het tweede lid, draagt de Autoriteit Consument en Markt de gezamenlijke netbeheerders op het voorstel onverwijld zodanig te wijzigen dat deze strijd wordt opgeheven. Artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing.
4.Indien de gezamenlijke netbeheerders niet binnen vier weken het voorstel wijzigen overeenkomstig de opdracht van de Autoriteit Consument en Markt, bedoeld in het derde lid, stelt de Autoriteit Consument en Markt de tariefstructuren of de voorwaarden vast onder het aanbrengen van zodanige wijzigingen dat deze in overeenstemming zijn met de belangen, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b tot en met f, met de regels, bedoeld in het eerste lid, onderdelen g, h en i, en met de eisen, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 19, eerste lid, bepaalt:
Een partij die een geschil heeft met een netbeheerder, een gasopslagbedrijf of een LNG-bedrijf over de wijze waarop deze zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet uitoefent, dan wel aan zijn verplichtingen op grond van deze wet voldoet, kan een klacht bij de Autoriteit Consument en Markt indienen.

Artikel 80 bepaalt:
De tarieven voor het transport van gas en voor de dat transport ondersteunende diensten en de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting worden vastgesteld overeenkomstig de artikelen 81 tot en met 81c.

Artikel 81b, eerste lid, onderdeel b, bepaalt:
1. Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, en voor de taken bedoeld in de artikelen 1i en 10b met inachtneming van:
[…]
b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g.

Tarievencode gas

Artikel 2.9, tweede lid, bepaalt:
Bij de beëindiging van de aansluitovereenkomst brengt de netbeheerder eventuele kosten voor het fysiek afschakelen of het verwijderen van de aansluiting via een eenmalige bijdrage in rekening bij de voormalig aangeslotene, met inachtneming van de systematiek van voorcalculatie zoals beschreven in artikel 2.10, eerste lid.